Súd:	Okresný súd Trenčín
Spisová značka:	17C/53/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3110211182
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Erik Kačmár
ECLI:	ECLI:SK:OSTN:2017:3110211182.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín v spore žalobcu maloletého P. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. P., X. M. P. XXX, zastúpený zákonnými zástupcami R. B. a E. B., obaja bytom M. P., X. M. P. XXX, právne zastúpený zástupcom: Lichner Legal s. r. o., so sídlom v Trenčíne, ul. Legionárska 7451/4, proti žalovanému: Nemocnica s poliklinikou Ilava n.o., so sídlom Ilava, ul. Štúrova 3, IČO: 361 193 85, zastúpený Mgr. Erikou Ranušovou, advokátkou so sídlom v Dubnici nad Váhom, ul. Moyzesova 1200/12, o zaplatenie 10.000 eur s príslušenstvom, sudcom JUDr. Erikom Kačmárom, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti z a m i e t a .

III. Žalobcovi súd p r i z n á v a voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 73,06 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresnému súdu Trenčín bola dňa 12.04.2010 doručená žaloba maloletého žalobcu, zastúpeného jeho zákonnými zástupcami (rodičmi), ktorou sa proti žalovanému domáha, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur. Žalobu odôvodnil tým, že jej základom je ustanovenie § 13 odsek 1, odsek 2 Občianskeho zákonníka a domáha sa ňou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú vyčíslil v sume 10.000 eur, ktorá predstavuje odškodnenie za zásah veľkej intenzity do práva na zdravie žalobcu zakotveného v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dňa 16.07.2007 o 09.00 hod. bola prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie žalovaného R. B., matka žalobcu s potermínovou graviditou 5 dní po vypočítanom termíne pôrodu. Následne dňa 19.07.2007 sa po urgentnom ukončení pôrodu cisárskym rezom narodil žalobca s poškodením zdravia. Úrad pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou po prešetrení zistil, že k poškodeniu žalobcu došlo v dôsledku zanedbania zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného, tým spôsobom, že vzniklo časové oneskorenie 40 minút od indikácie cisárskeho rezu po jeho vykonanie, čo malo za následok 40 minútový vnútromaternicový nedostatok kyslíka u plodu. Tým bolo spôsobené u žalobcu trvalé poškodenie jeho zdravia. Jeho zdravotný stav si vyžaduje a bude aj naďalej vyžadovať nepretržitú celodennú domácu starostlivosť, ktorá zahŕňa pomoc pri bežných životných úkonoch, ako sú sedenie, jedenie, pitie, vylučovanie, cvičenie, rehabilitácia a podobne. Žalobca je v dôsledku poškodenia svojho zdravia obmedzený nielen v celej rade činností súvisiacich s kultúrnymi, športovými a spoločenskými aktivitami, ale bezpochyby i v úplne bežnej pohybovej aktivite a pri uspokojovaní každodenných životných potrieb. Už dňa 17.08.2009 podal žalobca inú žalobu proti žalovanému a to o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, o ktorej rozhoduje súd v konaní vedenom pod sp.zn. 12C/156/2009.

2. Žalovanému bola žaloba spolu s prílohami doručená dňa 31.05.2010, pričom na doručenú žalobu žalovaný reagoval písomným podaním zo dňa 15.07.2010. V ňom uviedol, že je pravdou, že matka

žalobcu bola dňa 16.07.2007 prijatá u žalovaného a následne sa dňa 19.07.2007 po urgentnom ukončení pôrodu cisárskym rezom narodil žalobca. Ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka priznáva ochranu len proti neoprávneným - protiprávnym zásahom do práva na ochranu osobnosti, teda ak sú v rozpore s právnym poriadkom. Žalovaný zastáva názor, že v tomto štádiu nemožno jednoznačne dospieť k záveru o zanedbaní zdravotnej starostlivosti žalovaného a o rozpore vykonaného zákroku s objektívnym právom. Táto otázka je predmetom znaleckého dokazovania v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12C/156/2009, preto žalovaný navrhol prerušiť toto konanie do skončenia konania 12C/156/2009.

3. V ďalšom priebehu konania súd uznesením zo dňa 07.09.2010 rozhodol o prerušení konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12C/156/2009. Uznesením zo dňa 30.06.2017 súd rozhodol o pokračovaní v prerušenom konaní, nakoľko bolo zistené, že uvedené konanie bolo rozsudkom zo dňa 16.12.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5Co/126/2016 zo dňa 22.02.2017, právoplatne skončené dňom 18.04.2017.

4. Na následné prejednanie veci samej súd nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal právneho zástupcu žalobcu a právnu zástupkyňu žalovaného, ktorí sa na pojednávanie dostavili. Uznesením vyhláseným na tomto pojednávaní súd pripustil žalobcom navrhnutú zmenu žaloby, ktorá znie tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne z tejto sumy od 10.10.2014 do zaplatenia ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu. Zmena žaloby spočívala v jej rozšírení o zákonný úrok z omeškania so začiatkom od 10.10.2014, teda tri roky spätne od podania návrhu na zmenu žaloby.

5. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že žalobca zotrváva v plnom rozsahu na podanej žalobe, pričom uplatnenú sumu nemajetkovej ujmy, resp. primeraného zadosťučinenia považuje za primeranú vzhľadom na okolnosti prípadu. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/156/2009 bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že žalovaný poskytol zdravotnú starostlivosť žalobcovi v rozpore so zákonom, za čo mu bola priznaná v tomto konaní náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 222.696 eur. Poukázal na záver súdu prvého stupňa, záver odvolacieho súdu v uvedenom konaní a takisto na závery znaleckej organizácie v podanom znaleckom posudku. Zároveň navrhol, aby súd pripustil zmenu žaloby v znení uvedenom v predchádzajúcom odseku. Žalobca si uplatňuje úroky z omeškania ako príslušenstvo z pohľadávky podľa § 517 Občianskeho zákonníka a to v časti, ktorá nie je premlčaná ku dňu pojednávania. Pri náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádzalo z poškodenia zdravia žalobcu a teda odškodňoval sa iný nárok, ako je uplatnený v tomto konaní. Podanou žalobou sa žalobca domáha odškodnenia porušeného práva na súkromie, rodinný život a spoločenský život. Teda ide o dva rôzne nároky, pričom tento doposiaľ odškodnený nebol.

6. Právna zástupkyňa žalovaného na pojednávaní uviedla, že žalovaný navrhuje, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Jej podstatou je priznanie nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do práva žalobcu na zdravie. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/156/2009 bola právoplatne priznaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 222.696 eur, pričom pri jej určení súd vychádzal zo znaleckého posudku v rámci ktorého bolo poškodenie zdravia žalobcu ohodnotené podľa zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom znalci ohodnocovali aj hlbokú duševnú zaostalosť, sekundárnu epilepsiu, absolútnu neschopnosť komunikácie s okolím, absolútnu neschopnosť zmysluplnej pohyblivosti všetkých končatín, absolútnu poruchu sexuálnej funkcie. Znalecká organizácia zvýšila bodové ohodnotenie dvojnásobne a súd nakoniec zvýšil náhradu v rámci zákonnej možnosti aj o ďalších 50 %. Žalobcovi tak za poškodenie jeho zdravia žalovaným bola priznaná maximálna náhrada, ktorú je možné považovať za dostatočnú satisfakciu za poškodenie jeho zdravia a za neoprávnený zásah do jeho práva na zdravie. Táto náhrada tak pokrýva aj nárok vyplývajúci z § 13 Občianskeho zákonníka a nie je priestor na ďalšie odškodňovanie. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 426/2014 z 13.08.2014, ktorý odobril záver všeobecného súdu o tom, že z rovnakého skutkového deja nie je možné žiadať jednak náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

7. Súd na pojednávaní pripustil zmenu žaloby a vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne R. B., matky žalobcu a oboznámením sa s rozsudkom D. súdu Trenčín sp. zn. 12C/156/2009, rozsudkom

Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/126/2016 a originálom znaleckého posudku č. 70/2013 vrátane jeho doplnku.

8. Svedkyňa Anna Hudecová vypovedala, že už je tomu 10 rokov od narodenia syna a je to fyzicky aj psychicky náročné. Do starostlivosti o neho je zapojená celá rodina, jednak jej súrodenci, starí rodičia a podobne. Syn je nesamostatný a ležiaci. Bojujú s touto situáciou, syna sa nevzdali. To čo sa iným rodičom zdá bežné a jednoduché, im trvá 3x dlhšie. Nemôžu ísť z domu preč, musia si všetko vopred naplánovať kvôli starostlivosti o syna. Požíva iba mixovanú stravu, nekomunikuje. Dedukujú z jeho vonkajších prejavov jeho potreby, či je hladný, smädný, potrebuje vykonať potrebu a podobne. Syn je takisto veľmi často chorý, sú často v nemocnici. Narodil sa so zápalom pľúc, v súčasnosti je často zahlienený a podobne. Každý mesiac berie antibiotiká, od malička je liečený, chodili a chodia s ním aj plávať, cvičiť, na masáže, akupunktúru. V súčasnosti chodia na dvojtýždenné rehabilitačné pobyty do Šúroviec, pričom pobyt je v cene 2.700 eur, čo poisťovňa nepreplláca. Rehabilitujú súkromne. Aktuálne absolvovali liečbu v Rakúsku kmeňovými bunkami. Na dovolenky, výlety so synom nechodia, nakoľko sa pohybuje na vozíčku, kričí. Výlety sú komplikované. Ak chcú ísť na výlet, tak ho musia zveriť do starostlivosti inému členovi rodiny. Ona kvôli starostlivosti o syna nepracuje, musí sa o neho starať nepretržite, celý deň. Syn má nepravidelný spánok, často sa budí. V dôsledku toho je liečený aj u psychiatra a to liekmi. Berie lieky počas dňa na ukľudnenie a v noci kvôli spánku.

9.1 Po vykonanom dokazovaní súd zistil tento, pre rozhodnutie o žalobe podstatný skutkový stav:

9.2 Dňa 16.7.2007 o 9.00 hod. bola matka žalobcu prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie žalovaného s potermínovou graviditou 5 dní po vypočítanom termíne. Následne dňa 19.7.2007 sa po urgentnom ukončení pôrodu cisárskym rezom pre alternáciu oziev narodil žalobca s poškodením na zdraví. Znaleckým posudkom č. 70/2013 zo dňa 15.04.2013, ktorý bol vypracovaný znaleckou organizáciou forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o., v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 12C/156/2009 a v tomto konaní bol predložený ako dôkaz, bolo zistené najmä to, že počas vedenia pôrodu došlo k pochybeniu, a preto zdravotná starostlivosť v tejto fáze hospitalizácie nebola poskytnutá správne, t.j. v súlade s postupmi lege artis podľa § 4 ods.3 zák.č. 576/2004 Z.z. K tomuto porušeniu zákona došlo uplynutím dlhého času od indikácie cisárskeho rezu o 14:50 hod. k jeho vykonaniu o 15:30 hod.. U matky žalobcu bola zistená zapáchajúca zelená plodová voda, čo mohlo svedčiť pre intrauterinnú infekciu; po vypustení plodovej vody o 10.35 hod. bol plne indikovaný okamžite CTG záznam, bolo potrebné ukončiť tehotenstvo urgentne. Časové oneskorenie medzi indikáciou na ukončenie pôrodu a jeho vykonaním mohlo privodiť nepriaznivý zdravotný stav žalobcu. Súčasný zdravotný stav žalobcu možno považovať za definitívny, zlepšenie nemožno očakávať a spĺňa podmienky priznania invalidného dôchodku. Trvalé následky nie je možné napraviť alebo zmierniť žiadnym zákrokom. Bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia predstavuje 11.920 bodov.

9.3 Z posúdenia zdravotného stavu žalobcu, ktoré je takisto obsahom uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že opakovane prekonal zápaly dýchacích ciest, je v sledovaní očného lekára pre škúlenie, je od narodenia sledovaný u detského neurológa pre zmiešanú kvadruparetickú formu detskej mozgovej obrny a sekundárnu epilepsiu. Má zistenú výraznú difúznu atrofiu mozgu (zmenšenie objemu mozgu). Jeho psychomotorický vývin závažným spôsobom zaostáva od jeho narodenia, nenaučil sa používať končatiny, sedieť, stáť, chodiť, hovoriť, komunikovať s okolím a zmysluplne naň reagovať, udržať moč a stolicu, vykonávať akékoľvek samoobslužné aktivity. Trpí hlbokou duševnou zaostalosťou, v dôsledku trvalého závažného poškodenia mozgu. Jeho mentálny vek zodpovedá úrovni niekoľkomesačného dieťaťa. Je nevzdelateľný a nevychovateľný, možnosť zlepšenia je vylúčená. Nie je možné a ani v budúcnosti nebude možné nadviazať s ním žiadny zmysluplný kontakt, zostane trvale pripútaný na lôžko, odkázaný na trvalý dozor a opatrovateľskú starostlivosť. Nebude schopný vytvoriť si žiadny partnerský vzťah.

9.4 V právoplatne skončenom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 12C/156/2009 bolo ustálené, že počas vedenia pôrodu žalobcu došlo k pochybeniu zo strany žalovaného, v dôsledku čoho došlo k trvalému poškodeniu zdravia žalobcu. Súdom bola konštatovaná existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného (nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti pri pôrode) a poškodením zdravia žalobcu. Bola preukázaná plná zodpovednosť žalovaného za postup non lege artis pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, v dôsledku čoho súd priznal žalobcovi proti žalovanému právo

na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 222.696 eur, ktorá predstavuje maximálnu výšku tejto náhrady podľa zákona č. 437/2004 Z.z..

10.1 Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

10.2 Podľa § 13 ods.1 až ods.3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

10.3 Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

10.4 Podľa § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

10.5 Podľa § 494 Občianskeho zákonníka z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečoho sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.

11. Žalobca sa podanou žalobou domáha ochrany svojich osobnostných práv podľa § 11 Občianskeho zákonníka, ktorú v žalobe zo dňa 12.04.2010 výslovne špecifikoval ako ochranu pred zásahom do práva na zdravie. Rovnako tak aj v návrhu na mimosúdne vyrovnanie nemajetkovej ujmy zo dňa 29.06.2009 adresovanej žalovanému. Na pojednávaní konanom dňa 07.10.2017 právny zástupca žalobcu uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáha odškodnenia porušeného práva na súkromie, rodinný život a spoločenský život. Z uvedeného je zrejmé, že pôvodne tvrdený zásah do osobnosti žalobcu spočíval v zásahu do práva na zdravie, avšak v priebehu konania žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu zásah do osobnosti žalobcu rozšíril aj na zásah do práva na súkromie, na rodinný život a spoločenský život. Súd v tejto súvislosti uvádza, že uvedená zmena argumentácie, odôvodnenia žaloby, nemá vplyv na podstatu podanej žaloby (nejedná sa teda o zmenu žaloby), pretože nejde o zmenu v uplatňovanom právnom nároku. Stále sa totiž jedná o ochranu osobnosti z rovnakého skutkového základu. Zmena sa týka iba špecifikácie oblasti osobnostných práv žalobcu, do ktorých mal žalovaný neoprávnene zasiahnuť. Uvedené je významné v tom, že žalobca bol za zásah do jeho práva na zdravie „odškodnený“ na základe rozsudku Okresného súdu Trenčín sp.zn. 12C/156/2009 zo dňa 16.12.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5Co/126/2016 z 22.02.2017. Bola mu totiž priznaná maximálna náhrada za sťaženie jeho spoločenského uplatnenia, ktorá bola ustálená po dôkladnom znaleckom preskúmaní jeho poškodenia zdravia. Za zásah do jeho práva na zdravie tak už bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie. Žalobca sa však okrem odškodnenia za zásah do jeho práva na zdravie domáha aj odškodnenia za zásah do jeho práva na súkromie, rodinný život a spoločenský život. Preto súd posudzoval dôvodnosť žaloby z týchto hľadísk.

12. Vo všeobecnosti platí, že ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka podáva exemplifikatívny výpočet chránených osobnostných práv. Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na to uvádza spôsoby, ktoré môže zvoliť zasiahnutá fyzická osoba pri ochrane svojich práv. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka má ten, do osobnostných práv ktorého bolo zasiahnuté, právo domáhať sa primeraného zadosťučinenia. Primeranosť znamená, že zadosťučinenie má zodpovedať podstate zásahu, zasiahnutej osobnostnej sfére a tiež okolnostiam a dôsledkom zásahu. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce takéto zadosťučinenie najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nemajetkovou ujmou v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ujma v nemajetkovej sfére fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami, resp. aj inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (§

444 Občianskeho zákonníka). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dosiahnuť vyváženosť medzi ujmou na hodnotách ľudskej dôstojnosti a jej konkrétnym finančným vyjadrením. Cieľom je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby (§ 444 Občianskeho zákonníka) je poskytnúť relutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia). Na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje Občiansky zákonník žiadne medze. Pre jej určenie však zákon zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Druhé kritérium je stanovené zámerne veľmi všeobecne, aby bolo možné pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia v rámci voľnej úvahy súdu a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna výška peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať je v zásade ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. Zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je objektívnou zodpovednosťou. Neprihliada sa na zavinenie. Ochrana osobnosti prislúcha aj osobám, ktoré pre svoj vek alebo psychický stav nie sú schopné plne alebo vôbec chápať ujmu, ktorá im vznikla zásahom do ich osobnosti. Ak bol neoprávnený zásah spôsobený niekým iným, kto bol použitý právnickou osobou k realizácii činnosti právnickej osoby, pričíta sa zodpovednosť za tento zásah právnickej osobe.

13. Uvedené vyplýva z pomerne ustálenej judikatúry všeobecných súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

14. Obrana žalovaného spočívala v argumentácii, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 12C/156/2009 bola právoplatne priznaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu vo výške 222.696 eur, pričom pri jej určení súd vychádzal zo znaleckého posudku v rámci ktorého bolo poškodenie zdravia žalobcu ohodnotené podľa zákona č. 437/2004 Z.z., pričom znalci ohodnocovali aj hlbokú duševnú zaostalosť, sekundárnu epilepsiu, absolútnu neschopnosť komunikácie s okolím, absolútnu neschopnosť zmysluplnej pohyblivosti všetkých končatín, absolútnu poruchu sexuálnej funkcie. Znalecká organizácia zvýšila bodové ohodnotenie dvojnásobne a súd nakoniec zvýšil náhradu v rámci zákonnej možnosti aj o ďalších 50 %. Žalobcovi tak za poškodenie jeho zdravia žalovaným bola priznaná maximálna náhrada, ktorú je možné považovať za dostatočnú satisfakciu za poškodenie jeho zdravia a za neoprávnený zásah do jeho práva na zdravie. Táto náhrada tak pokrýva aj nárok vyplývajúci z § 13 Občianskeho zákonníka a nie je priestor na ďalšie odškodňovanie. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 426/2014 z 13.08.2014, ktorý odobril záver všeobecného súdu o tom, že z rovnakého skutkového deja nie je možné žiadať jednak náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

15. K tejto obrane žalovaného súd uvádza, že v uvedenom rozhodnutí ústavný súd uzavrel, že všeobecné súdy (prvého stupňa a odvolací súd) vyložili ústavne akceptovateľným spôsobom ustanovenia § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka a príslušné ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z. a následne žalobu žalobkyne na ochranu osobnosti zamietli. Vyslovil sa, že právny záver krajského súdu o odškodnení dôsledkov poškodenia zdravia aj v súkromnom a rodinnom živote prostredníctvom inštitútu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je ústavne konformný a akceptovateľný. Konajúci súd však k tomuto rozhodnutiu ústavného súdu uvádza, že v tam posudzovanom prípade nešlo o také „absolútne (totálne)“ následky na zdraví poškodenej (sťažovateľky), ako v prípade žalobcu. Poškodená sťažovateľka utrpela predovšetkým zlomeninu tela stavcov, otras mozgu, pomliaždeninu pravej strany hrudníka s práceneschopnosťou v trvaní 10 mesiacov. Pri takomto poškodení zdravia sa dá prijať spravodlivý a rozumný záver, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia určená podľa prílohy 1 zákona č. 437/2004 Z.z. pokrýva aj odčinenie následkov v spoločenskom živote.

16. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie súdu iného štátu (Českej republiky), ktorého právna úprava v tejto otázke je taká, že umožňuje vziať na zreteľ (presnejšie uvažovať v rovnakých súvislostiach) aj judikatúru súdu iného štátu, a to rozsudok Vrchního soudu v Olomouci sp.zn. 1 Co

2/2010 z 05.05.2010. Tento rozsudok je citovaný aj v tuzemskej judikatúre, resp. je známy širšej právnickej obci. Uvedený súd v tejto problematike prijal záver, s ktorým sa stotožňuje aj konajúci súd, že je pravdou, že posúdenie otázky súbehu nárokov z titulu ochrany osobnosti a náhrady škody na zdraví, nie je v súdnej praxi jednoznačne riešené. Nároky z titulu náhrady škody na zdraví sú špeciálnymi nárokmi vo vzťahu k všeobecným nárokom vzniknutým v režime ochrany osobnosti. Pri prijatí tohto záveru je možné vychádzať tiež z nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 16/2004, v ňom je jednoznačne vyjadrené, že ustanovenie § 444 ods. 3 OZ rieši otázku odškodnenia pozostalých jednorazovým plnením (zhodne ako ustanovenie § 444 ods. 1 OZ otázku odškodnenia škody na zdraví, a to ako bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia), avšak tato úprava je natoľko paušálna, že ju nie je možné považovať za vyčerpávajúce riešenie daného problému. Teda pokiaľ nároky za nemateriálnu ujmu dané ustanovením § 444 ods. 1 OZ nebudú dostatočnou satisfakciou za škodu na zdraví za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa všeobecných ustanovení na ochranu osobnosti. Nie je však prípustné, aby sa osoba dotknutá na zdraví pokúšala žalobou na ochranu osobnosti nahradzovať či navyšovať svoje nároky z titulu náhrady škody. V žalobe na primerané peňažné zadosťučinenie za zásah do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby týkajúceho sa práva na zdravie podľa ustanovení § 11 a násl. OZ je preto nutné uplatniť rozhodné skutkové tvrdenia o tom, že odškodnenie z titulu náhrady škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia poškodeného nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na osobnostných právach poškodenej fyzickej osobe. Iba vtedy nebudú porušené ústavné princípy proporcionality a zásada „ne bis in idem“.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené súd konštatuje, že nemožno urobiť záver o nedôvodnosti žaloby na základe obrany žalovaného.

18. Z priebehu konania možno uzavrieť, že ani medzi sporovými stranami nie je spor o tom, že zásah do práva žalobcu na zdravie bol „odškodnený“ priznaním náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 222.296 eur. Takisto nebola sporná ani existencia neoprávneného zásahu do osobnosti žalobcu, práva na jeho zdravie. Preto súd k tejto okolnosti neuvádza v zásade nič navyše. Je potrebné uviesť akurát to, že súd zastáva názor, že právo na náhradu škody na zdraví z titulu úhrady sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemožno duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, hoci aj v dvoch samostatných konaniach pred príslušným súdom. V tomto ohľade je tento názor totožný s názorom Ústavného súdu SR, uvedeným v uznesení sp.zn. I. ÚS 426/2014 z 13.08.2014, na ktorý poukázala právna zástupkyňa žalovaného. To sa týka náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do práva žalobcu na zdravie.

19. Uvedené podľa názoru súdu platí aj o uplatnenej náhrade za zásah do práva na spoločenský život, pretože takýto následok (zásah) je odškodňovaný aj podľa zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Ako vyplýva z § 2 ods.2 tohto zákona (zákonná definícia) sťažením spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (v zákone uvedené následne ako "následok"). Tejto zákonnej definícii zodpovedá aj príloha č.1 tohto zákona, kde je neúplný (s ohľadom na § 4 ods.3 zákona) výpočet poškodení zdravia človeka, ktoré sa bodovo ohodnocujú za účelom stanovenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Ako je teda zrejmé zo zákona č. 437/2004 Z.z., pri priznaní a poskytovaní náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, sa berie do úvahy aj nepriaznivý následok na uspokojovanie spoločenských potrieb alebo na plnenie spoločenských úloh poškodeného. Preto možno uzavrieť, že ak bolo priznané odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcovi v maximálnej výške, nie je možné duplicitne odškodňovať tie isté následky podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka. Tento záver nie je v rozpore s právnym názorom Najvyššieho súdu SR prezentovaným v rozsudku sp.zn. 7 Cdo 65/2013 z 28.05.2014, pretože najvyšší súd v ňom uviedol, že nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného. Z uvedeného je teda zrejmé, že je potrebné rozlišovať zásah do práva na spoločenský život (spoločenské uplatnenie) od zásahu do práva na súkromný a rodinný život. Ako je uvedené aj v právnej vete tohto rozhodnutia, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2015, ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej

osobe na jej osobnostných právach. Tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje.

20. Preto sa súd ďalej zaoberal dôvodnosťou žaloby v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do práva žalobcu na súkromie a rodinný život. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ide o samostatné zložky osobnosti žalobcu, ktoré sa „odškodňujú“ osobitne. Obe nie sú predmetom posudzovania náhrady podľa zákona č. 437/2004 Z.z., ktorá v sebe nezahŕňa zásah do práva na rodinný život a súkromie. K chápaniu pojmu právo na súkromie, ako všeobecnému právnemu pojmu, súd poukazuje napríklad na nález Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 1586/09, v ktorom uvedený ústavný súd bližšie definoval čo je potrebné rozumieť právom na rešpektovanie súkromia. Toto právo v sebe zahŕňa garanciu sebaurčenia v zmysle rozhodovania o sebe samom, vrátane usporiadania vlastného života (aktívna zložka osobného sebaurčenia), a takisto vnútornú potrebu sociálneho kontaktu a sociálneho začlenenia, ako imanentnej súčasti ľudskosti (pasívna zložka osobného sebaurčenia). Ústavný súd Slovenskej republiky sa v Náleze z 4. decembra 2007 sp. zn. I. ÚS 12/01 vyslovil, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva treba konštatovať, že rešpektovanie súkromnej sféry života musí zahŕňať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľudskými bytosťami, pričom súčasťou práva na súkromie je tiež rodinný život zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými. Vo vzájomnej spojitosti tak predmetné práva a princípy garantujú istú "vnútornú sféru", v ktorej môže jednotlivec žiť podľa vlastných predstáv a vylúčiť z nej "vonkajší svet", a sféru, v ktorej sa môže jednotlivec slobodne rozvíjať, realizovať svoju osobnosť a vstupovať do vzťahov, ako aj rozvíjať vzťahy s inými osobami. Právo na súkromie a na ochranu súkromného života v spojení s princípom slobody, tak v tom najzákladnejšom vymedzení, opierajúc sa aj o základné právo na ľudskú dôstojnosť, garantuje jednotlivcovi možnosť autonómneho sebaurčenia. Vzhľadom na uvedené chápanie práva na súkromie, súd z týchto hľadísk posudzoval aj dôvodnosť žaloby žalobcu v tejto časti.

21. V súvislosti s posudzovaním práva na ochranu pred zásahom do práva žalobcu na súkromie a rodinný život je predovšetkým potrebné vziať do úvahy to, že zdravie žalobcu bolo neoprávneným zásahom žalovaného poškodené tak, že je v podstate eliminovaný jeho akýkoľvek súkromný život a takisto aj bežný (normálny) rodinný život. Žalobca sa nenaučil používať končatiny, sedieť, stáť, chodiť, hovoriť, komunikovať s okolím a zmysluplne naň reagovať, udržať moč a stolicu, vykonávať akékoľvek samoobslužné aktivity. Trpí hlbokou duševnou zaostalosťou, jeho mentálny vek zodpovedá úrovni niekoľkomesačného dieťaťa, je trvale nevzdelateľný a nevychovateľný. Nie je možné a ani v budúcnosti nebude možné nadviazať s ním žiadny zmysluplný kontakt, zostane trvale pripútaný na lôžko, odkázaný na trvalý dozor a opatrovateľskú starostlivosť. Zásah do jeho práva na súkromie a rodinný život je absolútny a súd nemá žiadne pochybnosti o existencii tohto zásahu. Je nadbytočné bližšie opisovanie týchto následkov na život žalobcu, ktoré sú evidentné. Preto je podľa názoru súdu žaloba, čo do jej základu, dôvodná. Otázkou je následne to, či požadovaná výška nemajetkovej ujmy je uplatnená dôvodne a žalovaný je povinný na jej zaplatenie.

22. Podľa § 13 ods.3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady nemajetkovej ujmy určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

23. S poukazom na zdravotný stav žalobcu, ktorý je opísaný vyššie, súd konštatuje, že závažnosť vzniknutej ujmy je veľmi vysoká a odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v uplatnenej výške, ktorá by sa mohla javiť vzhľadom na vzniknutú ujmu aj nízka. Pri posúdení okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnosti žalobcu došlo, vzal súd do úvahy to, že žalovaný je právnickou osobou, ktorej predmetom činnosti je poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Pritom žalovaný sa dopustil zásahu, ktorým trvalo a vážne poškodil zdravie žalobcu. Teda konal v rozpore s účelom jeho existencie. Naproti tomu, žalobca sa nijak nepodieľal na vzniku neoprávneného zásahu a ani na zhoršení jeho následkov.

24. S prihliadnutím na judikovanú pohľadávku žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 222.696 eur je suma 10.000 eur podľa názoru súdu primeraná, pričom s určitosťou nemožno vzhľadom na následky, ktoré sa ňou odčiňujú, uvažovať o tom, že je vysoká, resp. nedôvodná. Táto suma nedosahuje ani výšku niektorých súdom priznaných náhrad za nemajetkové ujmy v súvislosti s porušením práva na osobnú slobodu (napr. v súvislosti s nezákonnou väzbou, nezákonným výkonom trestu odňatia slobody), či práva na občiansku česť (čo je ujma ďaleko menej významnejšia ako ujma spôsobená žalovaným žalobcovi). V prípade žalobcu mu žalovaný spôsobil ujmu, ktorá je

neodstrániteľná, nie je možné ju napraviť a ujmu možno odčiniť iba poskytnutím primeranej peňažnej satisfakcie. Zhrnúc uvedené, je žalobou uplatnená suma náhrady nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah žalovaného do súkromia a rodinného života žalobcu, primeraná.

25. Vzhľadom na to, že podľa § 13 ods.3 Občianskeho zákonníka výšku nemajetkovej ujmy určuje súd, nemohol sa do právoplatného rozhodnutia súdu žalovaný dostať do omeškania s jej zaplatením. Preto je žaloba v časti uplatnených úrokov z omeškania nedôvodná. V tejto súvislosti súd poukazuje na obdobné posúdenie v Rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 1998, sp.zn. 1 Co 15/97, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 3, pod por.č. 45/2000. Podľa právnej vety tohto rozhodnutia povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

26. V zmysle § 232 ods.2, ods.3 Civilného sporového poriadku ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. V danom prípade súd dlhšiu lehotu na plnenie neurčil, preto je trojdňová a plynie od právoplatnosti rozsudku. Až po jej márnom uplynutí sa môže žalovaný dostať do omeškania.

27.1 Podľa § 255 ods.1, ods.2 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

27.2 Podľa § 262 ods.1, ods.2 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27.3 O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1, ods.2 Civilného sporového poriadku, pretože obe sporové strany boli čiastočne úspešné. Žalobca bol neúspešný v časti úrokov z omeškania, pričom tento neúspech ku dňu vyhlásenia rozsudku predstavuje sumu 1.556,50 eur, čo je 13,47 % zo žalovanej sumy (vrátane úrokov z omeškania ku dňu vyhlásenia rozsudku). Celkový úspech žalobcu po odrátaní úspechu žalovaného predstavuje 73,06 % (86,53 % - 13,47 %). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia a to na Okresnom súde Trenčín. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. O odvolaní bude rozhodovať Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozsudku možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vyššie uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak žalovaný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.